

OQITIVSHILARDIN KASIPLIK SHEBERLIGIN ARTTIRIVDIN AHMIYETLI MASELELARI

B.A. Ibragimov, B.Avezov,

Ajiniyaz atindaqi NMPI, Texnologiyaliq talim kafedrası dotcentleri,

K.Nazarbekov ulken oqituvshı, R.Matekeev assistent oqituvshı,

*Ajiniyaz atindaqi NMPI, Texnologiyaliq talim kafedrası
Ozbekistan, Nókis*

Annotaciya: Oqituvshının kásiplik sheberligin arttırıwda joqarı pedagogikalıq tájiriye arqalı kásiplik mádeniyat, kásiplik kompetentlik hám pedagogikalıq sheberlikti rawajlandırıwğa baylanıslı tiykarǵı túsiniqlerdi qalıplestiriw arqalı dóretiwshilik qábiletin rawajlandırıwdan ibarat.

Annotatsiya: O'qituvchining kasbiy mahoratini oshirishda yuqori pedagogik tajribalardan kasbiy madaniyatning, kasbiy kompetentlik va pedagogik mahoratini rivojlantirishga aloqador asosiy tushunchalarni shakllantirishda ijodiy qobiliyatini rivojlantirishdan iborat.

Аннотация: Повышение квалификации педагога состоит из развития творческих способностей в формировании базовых понятий, связанных с развитием профессиональной культуры, профессиональной компетентности и педагогического мастерства на основе высокого педагогического опыта.

Annotation: The advanced training of a teacher consists of the development of creative abilities in the formation of basic concepts related to the development of professional culture, professional competence and pedagogical skills based on high pedagogical experience.

Úzliksiz talim baǵdarınıń tiykarǵı subekti bolǵan kadrlarqı qayta tayarlaw hám olardıń tájiriyesin asırıw sistemasında oqituvshılardıń kásiplik sheberligin asırıwğa ayırıqsha itibar berip kelinbekte.

Málim dárejede, kadrlardıń tájiriyesin asırıw hám qayta tayarlaw, olardıń bilimin tereńlestiriw hám jańa kánigelik boyınsha úyretiw bashı maqsetlerimiz sıpatında ámelge asırıladı. Házirgi dáwirde pedagoglardıń kásiplik sheberligin arttırıw hám ósiwine jardem beriwshi jańa imkaniyatlar, qurallar hám usıllardı izlep tabıw áhmiyetli másele bolıp qalmaqta.

Zamanagóy pedagogika páninde kásiplik sheberlik túsiniǵı talap dárejesinde úyrenilip, analiz etilgenine qaramastan, bul baǵdarda bir sheshimge kelinggen emes. Ótkerilgen analizler tiykarında sonı aytıp ótiw kerek, kásiplik mádeniyat, kásiplik kompetentlik hám pedagogikalıq sheberlik túsiniqleri kásiplik sheberlikti rawajlandırıwda tiykarǵı rol oynaytuǵın tayanısh túsiniqlerden biri bolıp esaplanadı.

Kásiplik iskerlik- insan resursları hám funkcionál imkaniyatlardı ámelge asırıw barısı bolıp tabıladı. Kásiplik mádeniyat ulıwmalıq kásiplik túsinik sıpatında qabıl etilgen bolıp, ol eki bólimnen turadı: birinshi-bólim ulıwmalıq kásiplik mádeniyat; ekinshi- bólim arnawlı mádeniyat.

Kásiplik kompetentlik qánigeniń shaxs sıpatında kórsetkishleri, ámeliy iskerliginde bul kórsetkishlerdi kórsete biliwi, óz kásibine tuwrı keliwi haqqındağı bilimlerge iye bolıwı hám shaxstıń psixologiyalıq tayarlıǵı bolıp esaplanadı. Kásiplik kompetentlik bul qánigeniń interaktiv kórsetkishleri yaǵnıy xabarları anıq izlep tabıw, olardı analizlew hám ámeliy iskerliginde keńnen paydalanıw, tez ózgeriwsheń búgingi kúndegi jaqsı nátiyjelerge erisiw hám báseki kórsetkishlerin payda etip barıwdı óz ishine aladı.

Kásiplik sheberlik bolsa ózine joqarı pedagogikalıq tájiriybeni hám ilimiylikti birlestiredi, hámde ulıwmalıq kásiplik mádeniyattıń rawajlanıwınıń nátiyjesi sıpatında qaraladı. Kásiplik sheberlik degende ózgelerdiń hám óziniń dóretiwshilik qábiletin rawajlandırıw hám jańalawdı kózde tutıladı.

N.F.Maslovtıń pikirinshe, kásiplik sheberlik oqıw tárbiyalıq iskerliktiń joqarı sıpat dárejesi bolıp, ol oqıtıwshınıń kásiplik hám ulıwmalıq mádeniyatınıń rawajlanıwınıń nátiyjesi sıpatında túsindiriledi.

Oqıtıwshınıń kásiplik sheberligin asırıwda onıń kásiplik qánigelik kórsetkishleri, ideyalıq-siyasıy kórsetkishleri, tárbiyalıq etnikalıq qásiyetleri áhmiyetli rol oynaydı.

Oqıtıwshınıń kásiplik qánigelik kórsetkishlerine: ilimiy jumıs penen shuǵıllanıwı; kásibi boyınsha jetik qánige ekenligi; oqıw barısında interaktiv iskerligi; biyǵárezligi; bilimdanlıǵı; aqıl parasatlıǵı; tiyisli materiallardı jıynaw hám analizlew tájiriybeleri; óziniń pikirini jetkerip bere alıw qábileti; ilimiy izertlewler alıp barıw kónlikpeleri; sóz hám til baylıǵı sıyaqlı kórsetkishleri kiredi.

Oqıtıwshınıń ideyalıq- siyasiy kórsetkishlerine: principiallıq; siyasiy sawatlılıq; ideyalıq oylap tabıwshılıq; jámiyetlik jumıslarına aktiv qatnasıw; ózin ózi bahalaw; tárbiya máselesi áhmiyetli ekenligin túsiniw; siyasiy pikirlew kónlikpeleri; shólkemlestiriw qábiletleri kiredi.

Oqıtıwshınıń tárbiyalıq etnik qásiyetlerine ózine talapshańlıq, ózgelerdi húrmetlew, kemtarlıq, ózine isenim, iybelilik, haqıyqat súyerlik, haq kewillik, biyǵárezlik, joqarı mádeniyatlılıq, hújdanlılıq, jámiyetlik jumısın joqarı bahalaw, qızıǵıwshılıq qásiyetleri, til alǵıshlıq, keleshektegi maqsetlerine umtılıwı, gumanitar bilimlerge qızıǵıwı, zamanagóylik, ózin tutıwı, óz paydasın hámme

nárseden joqarı qoymaw, ózin ózi qadaǵalaw, tártip qaǵıydalarǵa ámel etiw sıyaqlı kórsetkishler kiredi.

Joqarıdaǵı ayılǵanlar menen bir qatarda oqıtıwshınıń kásiplik sheberliginiń qáliplesiwinde shaxstıń sociallıq hám jámiyettegi ortalıqta óz tásirin ótkizedi. Sociallıq shaxstıń qáliplesiw dárejesiniń joqarǵı basqıshı esaplanadı. J.Piajeniń pikirinshe, sociyallıq social ortalıqqa beyimlesiw processı bolıp, individtiń joqarı rawajlanıw dárejesine erisip, basqa insanlar menen baylanıs ornatiw qabiletleri menen belgilenedi.

Solay etip, oqıtıwshınıń kásiplik sheberliginiń kámil tabıwında sociallıq ámeliyat, yaǵnıy individtiń sociallıq múnasebetleri hár túrli tarawlarda ámeliy kirisiwi áhmiyetli orın iyeleydi hám ol pedagogtıń tómendegishe básiyelik kórsetkishlerin rawajlandıradı.

-Oqıtıwshınıń bilim hám tájiriybelerdi ózlestiriwiniń joqarı dárejesi hám oqıtıwshınıń ózin ózi rawajlandırıwǵa umtılıwı;

-Miyet hám tálim xızmetleri bazarında tiyisli oqıw ornında alınǵan tájiriybelerdi tastıyıqlaw;

-Islep shıǵarıwda joqarı dárejedegi jedellik hám miynet ónimdarlıǵı;

-Islep shıǵarıwda tártip, juwapkershilik, dóretiwshilik h.t.b.

Házirgi zaman talapları dárejesinde oqıtıwshınıń kásiplik sheberligin asırıwdıń eń áhmiyetli jónelisi- oqıtıwshınıń túrli baǵdarlarda biyǵárez jumıs alıp barıwdı shólkemlestiriw tiykarında onıń intellektual hám kásiplik sheberligin joqarılatıwǵa qaratalıwı tiyis.

Ádebiyatlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mart va oliyjanob halqimiz bilan birga quramiz, "O'zbekiston"2017j
2. Muslimov N.A, Sharipov Sh. S, Qo'ysinov O. A. Mehnat ta'limi o'qitish metodikasi, kasb tanlashga yo'llash. Darslik. 2014, 449b
3. Qo'ysinov O.A, Sattarov V.N, Yakubova H.S. Texnologiya fanidan amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi. (Metodik qo'llanma). T. 2011 79b